

Tiit Sepp

(15.11.1965–31.07.2026)

Tallinna notar Tiit Sepp töötas notarina üle kolme aastakümne. Aastatel 2002–2008 oli ta Notarite Koja esimees ning kuulus koja eestseisusse ka aastatel 1993–1996 ja 2024–2026. Selle aasta 31. juulil lahkus ta meie seast. Tiidu roll Eesti notariaadi arengus oli hindamatu: ta andis silmapaistva panuse Eesti notariaadi ülesehitamisse, kaasaegse notariteenuse arendamisse ning sellise õiguskeskkonna loomisse, mis toetab inimeste võrdset juurdepääsu õigusele. Seda teadsime juba ta eluajal, kuid tajume eriti teravalt praegu.

Tiit alustas notarina 1989. aastal ning oli üks neist noortest notaritest, kel oli tahet ja julgust algatada taasiseseisvunud Eestis ladina notariaadi loomine.

1991. aasta kevadel hakati Eestis ette valmistama riikliku notariaadi ümberkorraldamist vabakutseliseks, milleks moodustati notariaadiseaduse töörühm. Algselt püüti koos Justiitsministeeriumiga kohendada senist nõukogudeaegset riikliku notariaadi seadust, kuid peagi saadi aru, et kogu notariaadisüsteem vajab tervikuna reformimist ehk sisuliselt uue loomist. Reformi keskseks eestvedajaks sai toonase Justiitsministeeriumi kantsleri Mihkel Oviiri toetusel loodud vabatahtlik kutseühendus Eesti Notarite Ühing. Ühingu asutamiskoosolekul 21. novembril 1992 moodustati notariaadireformi keskkomisjon, mille üks liige oli Tiit. Notariaadiseadus jõustus 1. novembril 1993 ja sellega loodi Notarite Koda.

Tiit kuulus Notarite Koja esimesse eestseisusesse aastatel 1993–1996. Need olid Notarite Koja käivitamise ja rahvusvaheliste suhete rajamise aastad. Kõige olulisem oli kujundada senise riiklike notariaalkontorite süsteemi asemele üle Eesti eranotarite büroode võrgustik. Vaba notariaat ja kohtute juures tegutsevad kinnistusametid lõid omandireformi elluviimiseks vajaliku aluse ning toetasid usaldusväärse tsiviilkäibe arengut.

Justiitsministeeriumi notariaadivaldkonna pikaaegse juhi ja asekantsleri Viljar Peebu sõnul oli Tiit kõige autoriteetsem notar ja ükski suurem muudatus notariaalõiguses ei sündinud tema osavõtuta. Näiteks osales ta 1998. aastal jõustunud äriseadustiku mahukate muudatuste ettevalmistamises. Samuti oli Tiit Justiitsiministeeriumi üks peamine notariaadipoolne nõuandja tõestamisseaduse ja notariaadiseaduse uue versiooni ning hiljem ka pärimisseaduse väljatöötamisel.

Koja esimehena sõnastas Tiit 2003. aastal kaks olulist põhimõtet, millest juhindume tänaseni. Esiteks, notariaat ei tohi kunagi saada tsiviilkäibe takistuseks rohkem, kui õiguskindluseks on vaja. Teiseks, Notarite Koja esmaseks eesmärgiks on notariaadile riigi poolt usaldatud funktsioonide täitmine ja notarite kutsehuve kaitstakse ainult siis, kui see seda eesmärki teenib.

Tiit panustas tugevalt sellesse, et Eesti notarist kujuneks juriidiline nõustaja, kokkulepetele suunaja ja vaidluste ennetaja. Tal oli harukordne oskus märgata, kuidas ühiskonna ootused muutuvad, ja suunata vastavalt notariaadi arengut. Tiit seisis selle eest, et notarite järelkasv oleks piisav ja notarite professionaalne tase kõrge. 2000. aastate alguses korraldasime koos Tiiduga notaritele uue eraõiguse õpetamist ja viisime läbi intensiivse koolitussarja, mis päädis notarite atesteerimisega. Ühiskonna vajaduste rahuldamiseks ja notariteenuse kättesaadavuse probleemi lahendamiseks värvati ja õpetati lühikese aja jooksul välja terve põlvkond uusi notareid.

Tiit oli arengule avatud, uudishimulik õppija ja julge katsetaja. Tiit ei kartnud suuri projekte ette võtta ning märkas uusi võimalusi. Näiteks on teada, et e-notari idee sündis ühel välisvisiidil austerlaste

notariaalaktide skaneeringute pildipanka vaadates. Sealt alates hakkasime koos Tiiduga vedama notariaadi tehnoloogilist arengut: esmalt jõudsid registripäringute andmed e-notarisse ja tehtud toimingute andmed registritesse, seejärel said kliendid oma notariaalaktidele veebis ligi ning nüüd tõestame akte kaugtõestamise teel.

Notariaadi arendamine oli Tiidule loomulikult väga oluline, kuid kindlasti oli talle tähtsam see väärtus, mida ta lõi notarina oma klientidele. Tiit oli lugupeetud ja armastatud notar. Nii kasvatas Tiit oma igapäevatööga usaldust õigusriigi toimimise vastu. Tiidult pärineb Eesti notariaadi missiooni kirjeldus: notariaat loodi selleks, et vaesemad saaksid oma asjad sama kindlalt ja õigesti aetud kui rikkamad, et õigusriik toimiks ja õiglust oleks rohkem.

Tiit ei kartnud ühtegi õiguslikku keerukust. Ta oli veendunud, et notari ülesanne on pakkuda kliendile seaduslikke ja toimivaid lahendusi sellest hoolimata, kui keerukad on omandisuhted või kokkuleppe detailid. Aastate jooksul aitas ta kümnetel tuhandetel inimestel saada nende jaoks olulised asjad aetud – professionaalselt ja õiguskindlalt, kuid samal ajal inimlikult ning kõigi väärikust hoides.

Selline oli Tiit ka kolleegina. Me mäletame teda ääretult abivalmi, põhimõttekindla ja väärika inimesena, kelle professionaalsus, tarkus ja inimlikkus jätsid sügava jälje kõigisse, kel oli võimalus temaga koos töötada.

Tiidu tehtud tööd Eesti notariaadis tunnustati 2003. aastal Notarite Koja teeneteristiga. 2008. aastal autasustati teda Vabariigi Presidendi teenetemärgiga. Aastal 2026 määras Justiits- ja Digiministeerium Tiidule postuumselt „Õiguse eest seisja“ auhinna, millega tunnustatakse inimesi, kes on oma igapäevase töö ja pühendumusega andnud olulise panuse Eesti õigusriigi hoidmisse.

Südamlik kaastunne kõigile Tiidu lähedastele.

Merle Saar-Johanson